

# Zápis

Obhajoba disertační práce pana **Richarda Šípka**

Konané dne 27.6. 2013

Téma práce: **Jauerer Schlossbibliothek Otto des Jüngeren von Nostitz**

Přítomní: dle prezenční listiny

Vedoucí práce: Dott. Laura de Barbieri

Oponenti: Prof. PhDr. Václav Bok, CSc. a **PhD** Dr. Jan-Andrea Bernhard

Předseda komise pan Doc. Jiří Souček zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta. Představil průběh obhajoby. Obhajoba je vedena v českém jazyce. Oponentu Dr. Janu Andrea Bernhardovi je stručně tlumočeno.

Slovo jako první dostal kandidát Richard Šípek.

Představuje Nostitzovu knihovnu, představuje důvod k napsání práce. Mluví o Ottovi mladšímu z Nostitz. Představuje problematiku raně novověkých šlechtických knihoven, jejich sbírek, nejen knižních.

Základním pilířem výzkumu Nostické knihovny byl jednak výzkum tematické struktury knihovny (bibliotheca universalis), jednak byla pozornost věnována vývoji této knihovny. Středobodem práce se proto staly provenienční záznamy.

Provenienčními záznamy se rozumí jakékoliv záznamy v knihách, které mohou identifikovat vlastníka knihy – exlibris např., supralibros, dedikace, nejrůznější poznámky.

De visu kandidát prozkoumal 13000 starých tisků. Bylo identifikováno 1071 vlastníků. Soupis proveniencí je obsažen ve dvou svazcích dis. práce.

Kandidát dále hovoří celkově o problematice výzkumu provenienčních záznamů a návazných projektech.

Doc. Jiří Souček předává slovo vedoucí práce Dr. de Barbieri.

Dott. de Barbieri hovoří o tom, jak se s kandidátem seznámila a jak společně zahájili práci. Práci doporučuje k obhajobě a konstatuje, že se díky německému jazyku stává též prací mezinárodní.

Doc. Jiří Souček předává slovo oponentům.

Prof. PhDr. Václav Bok, CSc. se vyjadřuje k disertační práci. Vyzdvihuje význam práce, zejména důležitost popisu obsahu Nosticovy knihovny. Doporučuje ji k obhajobě

Doplňky:

Vysoce oceňuje, že je náročné téma zpracováno svědomitě, výsledky jsou předneseny uvážlivě. Práce má význam metodologický, je důležitá pro historiky a literární historiky. Disertace značně přesahuje nároky na práci tohoto stupně a doporučuje udělení titulu Ph.D.

Dr. Bernhard přednese posudek v němčině. Tlumočí prof. Bok. Velký přínos této práce leží v tom, že přináší získané zcela nové poznatky o Nosticově knihovně i o osobnosti Nosticově z pramenného studia. Předpokladem je to, že dr. Šípek ovládá mnoho evropských jazyků, bez nichž by to nebylo možné zpracovat. Práce je zásadním přínosem k duchovním dějinám 17. století.

Oponent má 3 otázky:

- jak rozumí problematice objektivity a subjektivity v práci s prameny
- kandidát mluví o napětí mezi vnitřní konverzí, přitom Otto von Nostic není typickým katolickým konvertitou
- jak hodnotí knihovnu v rámci středo-východoevropských knihoven

Závěr: doporučuji fakultě přijmout tuto práci s predikátem: magna cum laude

Kandidát se vyjadřuje k oponentským posudkům:

Chybějící podkapitola v obsahu (prof. Bok) – chyba formální při chybném nastavení formátování.

Kandidát dále odpovídá česky:

- interpretace pramenů – objektivita při práci s prameny pravděpodobně neexistuje, protože každý pramen je již interpretací dějin, dobovou interpretací, je subjektivní výpovědí; ani interpretace v zásadě objektivních pramenů, např. archeologických, je subjektivní výpovědí toho, kdo to vykládá; interpretace archivních materiálů – je potřeba k nim přistupovat kriticky, nezbytná je znalost tehdejšího způsobu toho, jak byly věci myšleny, chápány; další problém nastává v interpretaci pramenů typu osobních deníků, přípisků v knihách, osobních poznámek – zásadní problém spočívá v již samotném hledisku, jak se díváme na to, proč tyto pozn. vznikly apod.
- Ottova vnitřní konverze – velmi zajímavou částí knihovny jsou Ottovy osobní poznámky v knihách; Otto byl vychováván jako evangelík, konvertoval ve 20 letech ke katolicismu a dále se projevoval a vystupoval jako horlivý katolík; zde si kandidát dovoluje nesouhlasit s poznámkou doc. Bernharda; pan doc. Bernhard předpokládá, že Otto z Nostic byl s lidmi původně vlastníky jeho knih v úzkém kontaktu; on však tyto knihy nakupoval postupně přes prostředníky, i např. po jejich smrti; skutečně vystupoval jako horlivý katolík, vysvětluje jak se choval k protestantům; to však neovlivnilo jeho zájem o protestantskou literaturu, k níž ale přistupoval kriticky a vypovídala o jeho bibliografické práci; na základě připomínek doc. Bernharda se pokusí kandidát některé pasáže reformulovat, aby byly jasnější (v případě publikování disertace)
- knihovna nepředstavuje nijak výjimečný fond svým rozsahem, ale pečlivým výběrem knih, který prováděl sám Otto von Nostitz, což bylo výjimečné a neobvyklé; pozoruhodný je rozměr přístupu vlastníka ke knihám, aktivní tvorba knihovny; v drtivé většině případů byly knihovny vnímány jako prostředek reprezentace, ne tak v případě Nosticově

Doc. Souček se ptá doc. Bernharda, zda se chce vyjádřit k odpovědím.

Bernhard mluví o tom, kdy Nostitz jedná jako přesvědčený konvertita – z hlediska rodinného, společenského, teologicky je to nutné odmítnou.

Kandidát R. Šípek - Na Ottu pravděpodobně silně zapůsobil roční pobyt v Římě. Prý se tam věnoval studiu teologie, ale není to prameny potvrzeno. A podle marginálních poznámek v knihách je evidentní, že Otto z Nostic disponoval hlubokými teologickými vědomostmi.

Doc. Souček konstatuje, že jsme plynule přešli ke všeobecné diskusi. Poznává, že hlavním tématem práce je Nosticova knihovna, ne osobnost Nosticova, i když to vždy spolu souvisí.

R. Šípek konstatuje, že samozřejmě Ottova konverze silně ovlivňovala obsah knihovny.

Doc. Voit doplňuje k posudkům: od 50. let vzniklo na FF UK mnoho diplomových a disertačních prací. Teprve však touto disertací dostává knihověda opravdu reprezentativní a vzorové dílo, výjimečné znalostí jazyků, interdisciplinarity a pod.

Doc. Vlasák potvrzuje názor, že je práce zcela komplexní a vyčerpávající. Hovoří s kandidátem o problematice zpracování, katalogizace apod.

Doc. Souček připomíná problematiku konverzí, nedávné české minulosti, problematice toho, jak se lidi v určité době prezentují.

Kandidát R. Šípek – sebe prezentace coby katolíka – obsáhlý dopis Otty své evangelické mamince, který vyšel až po jeho smrti; v tomto dopise je evidentní hluboká katolická teologická znalost; byl otevřen a vyjadřoval tam své názory.

Doc. Souček shrnuje:

kandidát zodpověděl všechny dotazy, odpovědi byly přijaty.

Ukončuje otevřenou část obhajoby. Žádá, aby zde zůstali jen členové komise.

Probíhá tajné hlasování komise.

Skrutátor: Ing. Martin Souček, Ph.D.

Výsledky:

udělení titulu Ph.D.

Zapsala:

Barbora Drobíková